

PL

PL

PL

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 27.5.2010
KOM(2010)255 wersja ostateczna

SPRAWOZDANIE KOMISJI

Tabela wyników w dziedzinie pomocy państwa

**Sprawozdanie na temat aktualnej sytuacji w dziedzinie pomocy w związku z kryzysem
dla sektora finansowego**

- Aktualizacja z wiosny 2010 r. -

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	4
1.1. Reakcja Komisji w sferze polityki na kryzys finansowy	4
1.2. Całkowita wartość zatwierdzonych środków	6
2. Gwarancje dotyczące długu bankowego	7
2.1 Wskaźnik wykorzystania pomocy przez banki	7
2.2 Zmiany zachodzące w czasie i oznaki wychodzenia z pomocy	8
3. Środki służące dokapitalizowaniu	9
4. Aktywa o obniżonej jakości	10
5. Restrukturyzacja.....	11
6. Wnioski	12
ZAŁĄCZNIK 1 – Okres wdrażania środków pomocy w formie gwarancji i środków służących dokapitalizowaniu	13
ZAŁĄCZNIK 2 – Dynamika zatwierdzonych środków pomocy w formie gwarancji i środków służących dokapitalizowaniu	14
ZAŁĄCZNIK 3 – Środki pomocy związane z kryzysem finansowym według instrumentów	15
ZAŁĄCZNIK 4 – Dodatkowe informacje	16

1. WPROWADZENIE

Niniejsza tabela wyników w dziedzinie pomocy państwa z wiosny 2010 r. zawiera uaktualnione informacje na temat faktycznej sytuacji w dziedzinie pomocy związanej z kryzysem na rzecz sektora usług finansowych. W sprawozdaniu zostały podane informacje o wielkości pomocy zatwierdzonej przez Komisję w okresie od października 2008 r. do dnia 31 marca 2010 r. Znajduje się w nim również przegląd wykorzystania środków pomocowych w formie gwarancji i dokapitalizowania oraz informacje na temat aktualnej sytuacji w zakresie spraw dotyczących aktywów o obniżonej jakości i restrukturyzacji.

1.1. Reakcja Komisji w sferze polityki na kryzys finansowy

Komisja, chcąc wesprzeć państwa członkowskie w podejmowaniu pilnych działań mających na celu utrzymanie stabilności finansowej oraz zapewnienie pewności prawnej, między październikiem 2008 r. a lipcem 2009 r. przyjęła kilka komunikatów, w których wyjaśniła sposób, w jaki będzie stosować przepisy dotyczące pomocy państwa w odniesieniu do środków podejmowanych przez rządy, służących wspieraniu sektora bankowego w kontekście kryzysu gospodarczego. Głównym powodem przygotowania owych wytycznych była chęć zagwarantowania, że podejmowane w celu utrzymania stabilności finansowej środki nadzwyczajne nie naruszają równych szans instytucji finansowych korzystających ze wsparcia publicznego i tych, które go nie otrzymują, jak również instytucji zlokalizowanych w różnych państwach członkowskich. Komunikat bankowy¹ z 13 października 2008 r. był pierwszą reakcją Komisji na pogłębiający się kryzys finansowy. W oparciu o zasady określone w istniejących wytycznych w sprawie pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw² w komunikacie bankowym zostały podane wskazówki dotyczące kryteriów ustalania zgodności środków pomocy państwa dla sektora finansowego z wymogami ustanowionymi w art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE, w kontekście szczególnych okoliczności kryzysu. Komunikat obejmuje takie zagadnienia jak pomoc w formie gwarancji, dokapitalizowania i kontrolowanej likwidacji instytucji finansowych, a także inne formy pomocy na rzecz odzyskania płynności. W szczególności w komunikacie bankowym zostały podane dokładne wskazówki w zakresie gwarancji rządowych dotyczących zobowiązań banków, które były reakcją na kryzys, podejmowaną na najszerszą skalę w pierwszym etapie, kiedy należało przywrócić funkcjonowanie rynków pożyczek międzybankowych.

Niemniej jednak pogłębiająca się recesja przyczyniła się do zaostrzenia kryzysu finansowego, a w związku z tym kolejnym pilnym problemem było zapewnienie kapitału dłużnego dla realnej gospodarki, ponieważ banki zaczęły obniżać poziom dźwigni finansowej, czyli zmniejszać poziom kredytowania w stosunku do wielkości ich kapitału. Spowodowało to konieczność zwiększenia bazy kapitałowej w wielu bankach, także w celu utrzymania ich w roli dostawców kredytów w gospodarce. Dokapitalizowanie przez państwo stało się więc ważnym narzędziem stabilizacji rynków, stosowanym przez państwa członkowskie. W celu przekazania szczegółowych wskazówek dotyczących sposobu oceny środków służących

---

¹ Zastosowanie zasad pomocy państwa do środków podjętych w odniesieniu do instytucji finansowych w kontekście obecnego, globalnego kryzysu finansowego, [Dz.U. C 270 z 25.10.2008, s. 8-14](#).

² Wytyczne wspólnotowe dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, [Dz.U. C 244 z 1.10.2004, s. 2-17](#), których okres ważności został przedłużony komunikatem [Dz.U. C 156 z 9.7.2009, s. 3](#).

dokapitalizowaniu banków w warunkach obecnego kryzysu w dniu 8 grudnia 2008 r. Komisja przysłała komunikat o dokapitalizowaniu³.

Wspomniane komunikaty dostarczyły bardzo ważnych wskazówek dotyczących podejmowania skutecznych działań zmierzających do ustabilizowania rynków finansowych i mają na celu trwałe zapewnienie kapitału dłużnego dla realnej gospodarki bez nadmiernego zakłócania konkurencji. Faktycznie pakiety pomocy na ratowanie, przyjęte przez państwa członkowskie od października 2008 r., zapobiegły załamaniu systemu finansowego, przy współudziale Komisji, która zapewniła koordynację działań państw członkowskich i niezbędną spójność warunków, na których banki mogą uzyskać wsparcie od państwa.

Niemniej jednak, mimo gwarancji i dokapitalizowania, zaufanie inwestorów utrzymywało się na niskim poziomie, a proces obniżania poziomu dźwigni finansowej trwał w dalszym ciągu. Zaczęło narastać przekonanie, że koniecznie należy zająć się przyczynami kryzysu – aktywami o obniżonej jakości w bilansach banków. W trakcie prac nad rozwiązaniem tego problemu zaczęto w mniejszym zakresie niż w pierwszych miesiącach kryzysu koncentrować się na działaniach ratunkowych i więcej uwagi poświęcano niezbędnym krokom mającym na celu przywrócenie rentowności całemu sektorowi finansowemu. Wiąże się to z koniecznością restrukturyzacji wielu instytucji, która obejmuje między innymi działania polegające na „oczyszczeniu” bilansów.

W swoim komunikacie w sprawie aktywów o obniżonej jakości⁴ z 25 lutego 2009 r. Komisja podała wskazówki dotyczące reguł postępowania państw członkowskich w przypadku środków pomocy związanej z aktywami. Podstawą tych wskazówek jest zasada przejrzystości, pełnego ujawniania informacji, zrównoważonego podziału obciążeń między państwo a beneficjenta, a także ostrożnej wyceny aktywów, opartej na ich rzeczywistej wartości ekonomicznej.

W wielu instytucjach, które skorzystały z pomocy państwa, należy ponownie rozważyć przyjęte modele biznesowe w celu przywrócenia długoterminowej rentowności bez pomocy państwa. W komunikatach Komisji, w szczególności dotyczących gwarancji, dokapitalizowania i aktywów o obniżonej jakości, zostały szczegółowo określone sytuacje, w których instytucja będzie musiała przedstawić plan restrukturyzacji. W komunikacie Komisji w sprawie restrukturyzacji⁵ z 22 lipca znajduje się wyjaśnienie niektórych aspektów restrukturyzacji w kontekście obecnego kryzysu finansowego. Przede wszystkim komunikat ten zawiera szczegółowe wskazówki, w jaki sposób w planach restrukturyzacji należy się odnieść do długoterminowej rentowności, podziału obciążeń między banki, jego akcjonariuszy i państwo oraz zakłóceń konkurencji spowodowanych pomocą.

Chociaż sytuacja jest w dalszym ciągu niepewna, obecnie, po niemal dwóch latach, które upłynęły od początku kryzysu, w znacznym stopniu ustabilizowały się warunki rynkowe. Ponieważ widoczne są oznaki ożywienia na rynkach finansowych i w gospodarkach wszystkich państw członkowskich, w centrum uwagi znajduje się teraz kwestia stopniowego

---

³ Komunikat Komisji — Dokapitalizowanie instytucji finansowych w związku z obecnym kryzysem finansowym: ograniczenie pomocy do niezbędnego minimum oraz mechanizmy zabezpieczające przez nadmiernym zakłóceniem konkurencji, [Dz.U. C 10 z 15.1.2009, s. 2-10](#).

⁴ Komunikat Komisji w sprawie postępowania z aktywami o obniżonej wartości we wspólnotowym sektorze bankowym, [Dz.U. C 72 z 26.3.2009, s. 1-22](#).

⁵ Komunikat Komisji w sprawie przywrócenia rentowności i oceny środków restrukturyzacyjnych stosowanych w sektorze finansowym w dobie kryzysu zgodnie z regułami pomocy państwa, [Dz.U. C 195 z 19.8.2009, s. 9-20](#).

zmniejszenia zależności banków od pomocy państwa. Aby uniknąć negatywnych efektów ubocznych, wycofywanie publicznych programów wsparcia powinno przebiegać stopniowo i w przejrzysty sposób oraz być należycie koordynowane przez państwa członkowskie. Równocześnie należy uwzględnić specyfikę poszczególnych państw członkowskich. W związku z tym w dniu 2 grudnia 2009 r. Rada ECOFIN⁶ uznała konieczność opracowania strategii stopniowego wycofywania środków wsparcia, które w zasadzie powinno rozpocząć się od rozluźniania programów gwarancji państwa. Dla banków znajdujących się w dobrej sytuacji byłoby ono bodźcem do rezygnacji z pomocy państwa, a dla innych banków stanowiłoby impuls zachęcający je do eliminowania swoich słabych punktów. W dniu 18 maja 2010 r. Rada ECOFIN przyjęła wstępną analizę służb Komisji na temat faktycznego wykorzystania programów pomocy oraz przychylnie odniosła się do zamiaru Komisji dotyczącego wprowadzenia szczególnych warunków wstępnych w odniesieniu do gwarancji udzielanych po 30 czerwca. Jednym z takich warunków wstępnych byłoby odpowiednie zwiększanie opłat gwarancyjnych w oparciu o zdolność kredytową banków, co umożliwiłoby stopniowe dopasowanie kosztów finansowania do warunków rynkowych, innym – wymóg oceny rentowności w przypadku banków w znacznym stopniu zależnych od gwarancji rządowych⁷.

1.2. Całkowita wartość zatwierdzonych środków

W okresie od października 2008 r. do dnia 31 marca 2010 r. Komisja, na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE, podjęła 161 decyzji w odniesieniu do sektora finansowego. Spośród nich 78 decyzji dotyczyło około 40 instytucji finansowych a 83 decyzje dotyczyły niemal 40 programów pomocy.

Maksymalna wartość środków zatwierdzonych przez Komisję, między innymi programów i interwencji *ad hoc* podjętych przez państwa członkowskie w następstwie kryzysu finansowego, wyniosła na 4 131,1 mld EUR. Zestawienie z podziałem na programy i interwencje *ad hoc* przedstawiono w poniższej tabeli.

	Wartość	% PKB w UE-27 ⁸
Programy zatwierdzone przez Komisję	3 181 mld EUR	25 %
w tym programy gwarancji	2 747 mld EUR	22 %
w tym środki służące dokapitalizowaniu	338,2 mld EUR	2,7 %
w tym interwencje związane z aktywami	54 mld EUR	0,4 %
w tym środki na rzecz utrzymania płynności inne niż programy gwarancji	41,9 mld EUR	0,3 %

⁶ Zob. 2981. posiedzenie Rady ds. Gospodarczych i Finansowych, Bruksela, 2 grudnia 2009 r., 16838/09 (Press 352): http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ecofin/111706.pdf.

⁷ Zob. 3015. posiedzenie Rady ds. Gospodarczych i Finansowych, Bruksela, 18 maja 2010 r., http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/114495.pdf. Dokument roboczy służb Komisji DG ds. Konkurencji – Stosowanie zasad pomocy państwa do rządowych programów gwarancji długów banków udzielonych po 30 czerwca 2010 r., 30 kwietnia 2010 r. http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/phase_out_bank_guarantees.pdf

⁸ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/phase_out_bank_guarantees.pdf
PKB według państw członkowskich, w milionach euro 1992–2008.

Interwencje <i>ad hoc</i> na rzecz poszczególnych instytucji finansowych	950,1 mld EUR	7,6 %

2. GWARANCJE DOTYCZĄCE DŁUGU BANKOWEGO

W komunikacie bankowym zwrócono uwagę na ryzyko zakłócenia konkurencji przez gwarancje państwa i podkreślono, że dopuszczalność takich środków pomocy ma charakter tymczasowy.

Programy gwarancji okazały się właściwym i skutecznym narzędziem rozwiązywania problemów płynności banków, które odczuły konsekwencje kryzysu systemowego. Odegrały one ważną rolę w niedopuszczeniu do załamania systemu finansowego. Jakkolwiek korzystanie z gwarancji miało wciąż bardzo istotne znaczenie w pierwszej połowie 2009 r., w późniejszym czasie znacznie się zmniejszyło. Już sam fakt dostępności takich programów gwarancji, nawet bez potrzeby korzystania z nich w szerszym zakresie po lecie 2009 r., był uspokajającym sygnałem dla rynku.

Ogólnie rzecz biorąc, programy były zatwierdzane na 6-miesięczne okresy, z możliwością przedłużenia. W sumie od jesieni 2008 r. Komisja zatwierdziła, a następnie wznowiła, 19 programów gwarancji. We Włoszech, Francji i Zjednoczonym Królestwie odpowiednio pod koniec 2009 i na początku 2010 r. podjęto decyzje o zakończeniu programów gwarancji. W Niderlandach od 1 stycznia zmieniono opłaty z tytułu korzystania z gwarancji udzielanych w ramach programów, by zachęcić instytucje finansowe do poszukiwania alternatywnych sposobów finansowania. Obecnie funkcjonuje 16 programów, które zostały zatwierdzone przez Komisję na okres kończących się najpóźniej 30 czerwca 2010 r. Komisja wspólnie z państwami członkowskimi rozważa obecnie warunki, na jakich programy te mogą być przedłużone po tym terminie.

W przybliżeniu wartość gwarancji zatwierdzonych przez Komisję w ramach programów pomocy od jesieni 2008 r. do dnia 31 marca 2010 r. wynosi 2 747 mld EUR. Oprócz gwarancji w ramach programów zatwierdzonych przez Komisję niektóre państwa członkowskie przyznały także gwarancje dla poszczególnych instytucji, będące środkami pomocy na ratowanie, mające na celu utrzymanie stabilności finansowej w państwach. Do dnia 31 marca 2010 r. wartość gwarancji *ad hoc* zatwierdzonych przez Komisję wyniosła łącznie 402,8 mld EUR, w tym 240,8 mld EUR dla Belgii,⁹ Francji (54,8 mld EUR), Zjednoczonego Królestwa (53,8 mld EUR) i Niemiec (47,8 mld EUR). Analiza ostatnich emisji obligacji gwarantowanych przez państwo według kategorii ratingu emitentów obligacji dowodzi, że od końca 2009 r. z programów gwarancji w dalszym ciągu korzystały niemal wyłącznie banki o niższym ratingu (tj. z oceną A- lub niższą) lub banki bez przyznanego ratingu.

2.1 Wskaźnik wykorzystania pomocy przez banki

Wskaźnik wykorzystania pomocy w formie gwarancji, tzn. faktyczne wykorzystanie środka w stosunku do zatwierdzonego budżetu, wynosi 32 %, włącznie z indywidualnymi środkami pomocy nieobjętymi zakresem programów. Odsetek ten odpowiada kwocie 993,6 mld EUR z kwoty 3 150 mld EUR zatwierdzonych gwarancji.

⁹ Belgia postanowiła nie uruchamiać żadnego programu, lecz podejmować interwencje w oparciu o indywidualne decyzje.

Wskaźnik wykorzystania pomocy w znacznym stopniu różni się w poszczególnych państwach członkowskich. Wynosi on ponad 50 % w Portugalii (51 %), w Luksemburgu (51 %) i na Cyprze (73 %). Kształtuje się on na poziomie poniżej 20 % w Słowenii (17 %), w Szwecji (16 %), w Belgii (13 % – tylko środki *ad hoc*), na Łotwie (12 %) czy w Grecji (7 %)¹⁰.

Wskaźnik wykorzystania nie jest jednak odpowiednim miernikiem prawidłowego działania programów. Wysoki wskaźnik wykorzystania w danym państwie członkowskim niekoniecznie wskazuje na to, czy środek jest odpowiedni czy nie. Niskie wskaźniki wykorzystania gwarancji w niektórych państwach członkowskich częściowo wynikają z tego, że kwoty zapowiedziane w ramach programów są wyższe niż rzeczywiste potrzeby, natomiast gwarancje indywidualne są na ogół w większym stopniu dostosowywane do konkretnych potrzeb beneficjentów.

Ponadto program może skutecznie przyczyniać się do przywracania stabilności finansowej, nawet jeżeli instytucje finansowe faktycznie nie korzystają z pomocy, ponieważ często jest on częścią szerszej strategii stosowanej przez państwa członkowskie w celu uspokojenia sytuacji na rynkach finansowych, polegającej na deklaracji gotowości do wspierania banków. Na przykład w Finlandii, Polsce i Słowacji istnieją programy gwarancji, które nie zostały jeszcze wykorzystane.

2.2 Zmiany zachodzące w czasie i oznaki wychodzenia z pomocy

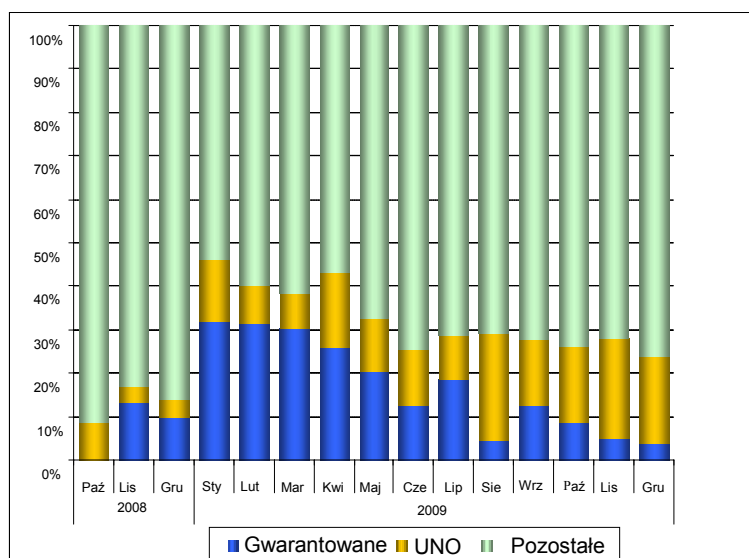
Jak podano powyżej Francja, Włochy i Wielka Brytania podjęły decyzje o nieprzedłużaniu programów, a w Niderlandach zastrzono warunki dotyczące opłat z tytułu korzystania z gwarancji w ramach programu pomocy.

W każdym razie stopień korzystania z gwarancji rządowych przez banki od lata 2009 r. maleje zarówno pod względem liczby udzielonych gwarancji, jak i ich wartości. Z obserwacji zilustrowanych na wykresie 1 poniżej tendencji dotyczących obligacji denominowanych w euro objętych gwarancjami państwa i emitowanych przez banki w UE wynika, że większość obligacji gwarantowanych przez państwo zostało wyemitowanych w pierwszym kwartale 2009 r., w którym emisja gwarantowanych obligacji osiągnęła średni miesięczny poziom wynoszący 30 % całkowitego finansowania banków. Następnie, aż do grudnia 2009 r., łączna wartość gwarantowanych obligacji nowej emisji stopniowo spadała aż do średniego poziomu 4 % ogólnego finansowania banków.

---

¹⁰ Podane wskaźniki wykorzystania dotyczą wyłącznie gwarancji udzielonych w odniesieniu do nowo wyemitowanych długów bankowych i nie uwzględniają ogólnych gwarancji dotyczących zobowiązań banków (tzw. *blanket guarantees*), udzielonych w niektórych państwach członkowskich.

Wykres 1: Kształtowanie się emisji gwarantowanych obligacji denominowanych w euro w stosunku do łącznej kwoty finansowania banków denominowanej w euro (październik 2008–grudzień 2009 r.)

Źródło: służby Komisji
UNO : uprzywilejowane niezabezpieczone obligacje

3. ŚRODKI SŁUŻĄCE DOKAPITALIZOWANIU

Państwa członkowskie szybko zareagowały na zagrożenie poziomu kapitalizacji instytucji finansowych, wprowadzając programy dokapitalizowania lub udzielając pomocy państwa na zasadzie *ad hoc*. Łączna wartość zatwierdzonych środków służących dokapitalizowaniu (programów i środków *ad hoc*) do końca marca 2010 r. wyniosła 503,1 mld EUR, co stanowi około 4 % PKB w UE, natomiast kwota efektywnie wykorzystana wyniosła 241,6 mld EUR czyli 2 % PKB w UE-27. A zatem ogólny średni wskaźnik wykorzystania środków pomocy służących dokapitalizowaniu kształtuje się na poziomie około 48 %.

Do dnia 31 marca 2010 r. całkowita wartość zatwierdzonych od jesieni 2008 r. programów dokapitalizowania wyniosła 338,2 mld EUR, natomiast w przed końcem 2009 r. kwota ta wynosiła 229 mld EUR. Z kwoty 338,2 mld EUR, stanowiącej 2,7 % PKB w UE-27 efektywnie wykorzystano około 92,3 mld EUR. Równocześnie wartość zatwierdzonych środków *ad hoc* wyniosła 164,9 mld EUR, a z tej kwoty wykorzystano 149,2 mld EUR. Na podstawie tych danych można przypuszczać, że środki *ad hoc* mają znacznie wyższy wskaźnik wykorzystania (wynosi on 27 % dla programów i 90 % w przypadku środków *ad hoc*). Ten znacznie wyższy wskaźnik wykorzystania wynika głównie stąd, że środki *ad hoc* były zaprojektowane pod kątem potrzeb konkretnej instytucji finansowej i na ogół musiały być wdrożone niezwłocznie i w całości.

Od końca 2008 r. programy dokapitalizowania zostały wprowadzone w 14 państwach członkowskich. Osiem z tych państw członkowskich przyjęło programy pomocy obejmujące wyłącznie dokapitalizowanie, pozostałe państwa natomiast wybrały programy kompleksowe obejmujące także gwarancje lub środki na rzecz utrzymania płynności. Okres obowiązywania pięciu z tych 14 programów już minął.

Większość programów dokapitalizowania, tak jak miało to miejsce w przypadku programów gwarancji, utworzono między końcem 2008 a połową 2009 r. Od połowy lipca 2009 r. do 31 marca 2010 r. Komisji została zgłoszonych stosunkowo niewielka liczba nowych programów. W tym okresie Komisja zatwierdziła 3 programy dokapitalizowania i jeden program przewidujący zarówno gwarancje, jak i środki służące dokapitalizowaniu. Niemniej jednak w tym samym okresie przedłużono 9 istniejących programów. W pierwszym kwartale 2010 r. zatwierdzono tylko jeden nowy program dokapitalizowania i kilka interwencji *ad hoc*. Dotychczas w 13 państwach członkowskich nie wprowadzono programów dokapitalizowania. W ośmiu państwach członkowskich nie wprowadzono żadnych środków służących dokapitalizowaniu (ani programów ani interwencji *ad hoc*).

4. AKTYWA O OBNIŻONEJ JAKOŚCI

W wielu bankach zaistniała konieczność rozwiązania problemu aktywów o obniżonej jakości. Środkom związanym z tymi aktywami często towarzyszyły inne środki restrukturyzacyjne. Do dnia 31 marca 2010 r. w siedmiu państwach członkowskich (Austrii, Belgii, Francji, Irlandii, Niemczech i Zjednoczonym Królestwie) wprowadzono środki pomocy związanej z aktywami o obniżonej jakości. Wartość nominalna wszystkich aktywów objętych tymi interwencjami osiągnęła poziom 376 mld EUR¹¹. Wśród zatwierdzonych interwencji związanych z aktywami były zarówno programy, jak i interwencje *ad hoc*.

W kategoriach względnych do dnia 31 marca 2010 r. wartość zatwierdzonych środków pomocy związanej z aktywami wyniosła średnio 3 % PKB w UE (w porównaniu do 0,8 % w lipcu 2009 r.). Znaczny wzrost tego wskaźnika można wyjaśnić zatwierdzeniem dużego programu pomocy związanej z aktywami w Irlandii i indywidualnym przypadkiem restrukturyzacji w Zjednoczonym Królestwie. Wartość tych dwóch środków stanowi około 80 % całkowitej kwoty zatwierdzonych środków pomocy związanej z aktywami o obniżonej jakości.

Od jesieni 2008 roku tylko w Niemczech i w Irlandii wprowadzono programy pomocy związanej z aktywami. Na niemiecki program, który wygasł z końcem stycznia 2010 r. bez wykorzystania, nie przeznaczono żadnej konkretnej kwoty. Łączna wartość aktywów o obniżonej wartości objęta zatwierdzonymi interwencjami związanymi z aktywami w ramach programu irlandzkiego wynosi 54 mld EUR, czyli 29 % PKB tego kraju.

Od początku kryzysu finansowego sześć państw członkowskich (Austria, Belgia, Francja, Niemcy i Zjednoczone Królestwo) wystąpiło o zatwierdzenie interwencji w indywidualnych przypadkach pomocy związanej z aktywami, nieobjętych żadnym programem. Ogólnie do dnia 31 marca 2010 r. łączna wartość zatwierdzonych indywidualnych interwencji związanych z aktywami wyniosła 322 mld EUR, przy czym 77 % środków z tej kwoty przyznano w Zjednoczonym Królestwie i 10 % w Niemczech. W kategoriach względnych wartość zatwierdzonych indywidualnych środków pomocy związanej z aktywami stanowi 14 % PKB w Zjednoczonym Królestwie, natomiast średnia dla państw członkowskich, które przyjęły środki *ad hoc*, wynosi 2,6 %.

---

¹¹ Nominalna wartość objętych aktywów pomniejszona o transzę pierwszej straty zatrzymaną przez bank.

5. RESTRUKTURYZACJA

Ogólnie rzecz biorąc, tymczasowe środki okazały się ważnym narzędziem w rozwiązywaniu problemów spowodowanych kryzysem. Niemniej jednak w wielu bankach trzeba będzie przeprowadzić reformy strukturalne na znacznie większą skalę. Są one niezbędne do przywrócenia rentowności poszczególnych banków, a także całego sektora finansowego w UE oraz odtworzenia stabilnych i opartych na równych szansach warunków działania wszystkich instytucji i niezakłóconego funkcjonowania rynku wewnętrznego.

Kryteria i okoliczności nakładające obowiązek przedstawienia planu restrukturyzacji

Kryteria i szczególne okoliczności nakładające obowiązek przedłożenia planu restrukturyzacji zostały przedstawione w komunikacie bankowym, komunikacie o dokapitalizowaniu i komunikacie w sprawie aktywów o obniżonej jakości.

W szczególności odnoszą się one między innymi do sytuacji, w których borykający się z problemami bank został dokapitalizowany przez państwo lub takich, w których bank korzystający ze środków pomocy dotyczących aktywów otrzymał już pomoc państwa w dowolnej formie (z wyjątkiem udziału w programie gwarancji), przyczyniającą się do pokrycia lub uniknięcia strat, przekraczającą w sumie 2 % ogólnej wartości aktywów ważonych ryzykiem. Zakres restrukturyzacji będzie zależeć od wagi problemów, z którymi boryka się bank.

Niemniej jednak, zgodnie z wymienionymi komunikatami (w szczególności pkt 40 komunikatu o dokapitalizowaniu i załącznikiem V do komunikatu w sprawie aktywów o obniżonej jakości), jeżeli ograniczona pomoc została przyznana bankom, które zasadniczo są w dobrej kondycji, państwa członkowskie mają obowiązek przedstawić Komisji sprawozdanie z wykorzystania funduszy państwowych zawierające wszelkie informacje niezbędne do oceny rentowności banku, wykorzystania otrzymanych od państwa środków kapitałowych i sposobu na powrót do niezależności od wsparcia publicznego. Ocena rentowności powinna zawierać profil ryzyka, perspektywy spełnienia przez banki normy adekwatności kapitałowej i ocenę ich planów biznesowych.

Do dnia 31 marca 2010 r. Komisja rozpatrywała blisko 40 spraw dotyczących restrukturyzacji w 13 państwach członkowskich. Dwie z nich dotyczą dwóch różnych państw członkowskich, inna sprawa – nawet trzech. Trzydzieści z tych spraw dotyczących restrukturyzacji zostało zamkniętych poprzez wydanie decyzji Komisji.

Komisja nie narzuca żadnych szczególnych środków restrukturyzacji od samego początku i nie istnieje żaden określony model biznesowy, który byłby z zasady odrzucony. Punktem wyjścia analizy jest zawsze plan restrukturyzacji przedstawiony przez państwo członkowskie. W związku z tym pierwszą zasadniczą kwestią w przypadku restrukturyzacji banków jest zapewnienie im możliwości prowadzenia rentownej działalności bez pomocy państwa. Osiągnięcie poziomu odniesienia długoterminowej rentowności może wymagać zastosowania różnych rozwiązań w różnych bankach, począwszy od ograniczonej restrukturyzacji bez dezinwestycji do systematycznej likwidacji nierentownych jednostek.

W każdym planie restrukturyzacji należy w odpowiedni sposób dostosować środki w celu ograniczenia zakłóceń konkurencji. Przy uwzględnieniu w każdej sprawie sytuacji na rynku i skali interwencji państwa, środki mające na celu ograniczenie zakłóceń konkurencji mogą polegać na dezinwestycjach, czasowym ograniczeniu przejęć przez beneficjentów i innych behawioralnych środkach zabezpieczających.

We wszystkich sprawach dotyczących restrukturyzacji, którymi zajmowała się Komisja, pod uwagę brano również specyfikę każdej z nich, o ile zasady określone w komunikacie w sprawie restrukturyzacji były skrupulatnie stosowane. Osiągnięcie właściwych proporcji

między różnymi aspektami danego przypadku restrukturyzacji wymaga szczegółowej znajomości stanu faktycznego i specyfiki każdego banku. Niemniej jednak zasady, którymi kieruje się Komisja, są jasne i konsekwentnie stosowane we wszystkich sprawach.

6. WNIOSKI

Polityka konkurencji, w szczególności spójność i przewidywalność egzekwowania zasad pomocy państwa, odgrywała ważną rolę w reagowaniu na kryzys. Nadzwyczajne środki ratunkowe na początku kryzysu okazały się skuteczne, gdyż przyczyniły się do przywrócenia stabilności finansowej i pomogły w osiągnięciu ożywienia gospodarczego. Wydaje się, że pojawiają się pierwsze oznaki tego ożywienia, jakkolwiek nie jest ono jeszcze stabilne, dlatego też ważne znaczenie ma kontynuacja niezbędnej restrukturyzacji sektora bankowego, między innymi w drodze działań polegających na „oczyszczaniu” bilansów i wzmacnianiu zdolności banków do ponoszenia obciążeń z tytułu ryzyka, co pozwoli im pełnić funkcję dostawców kapitału dłużnego dla realnej gospodarki bez pomocy państwa. Podobnie w miarę stabilizowania się sytuacji gospodarczej, należy dążyć do przejrzystego i skoordynowanego wycofywania różnych programów wsparcia, poczynając od gwarancji rządowych, w celu stworzenia warunków do stopniowej ponownej normalizacji funkcjonowania rynku.

ZALĄCZNIK 1 – Okres wdrażania środków pomocy w formie gwarancji i środków służących dokapitalizowaniu

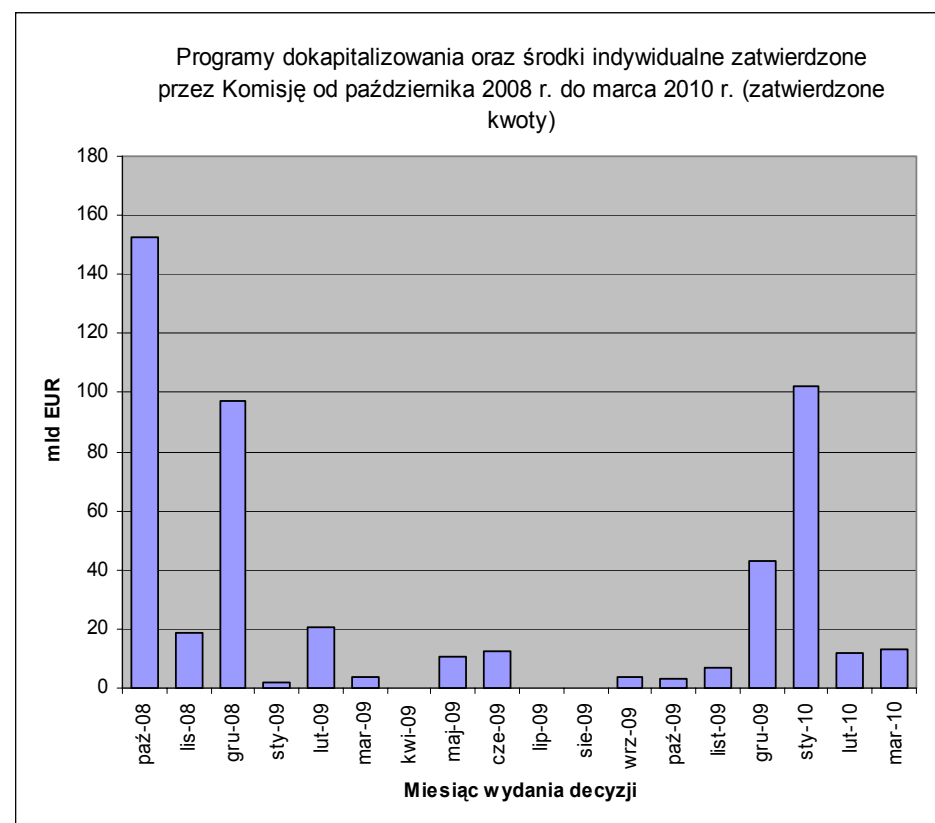
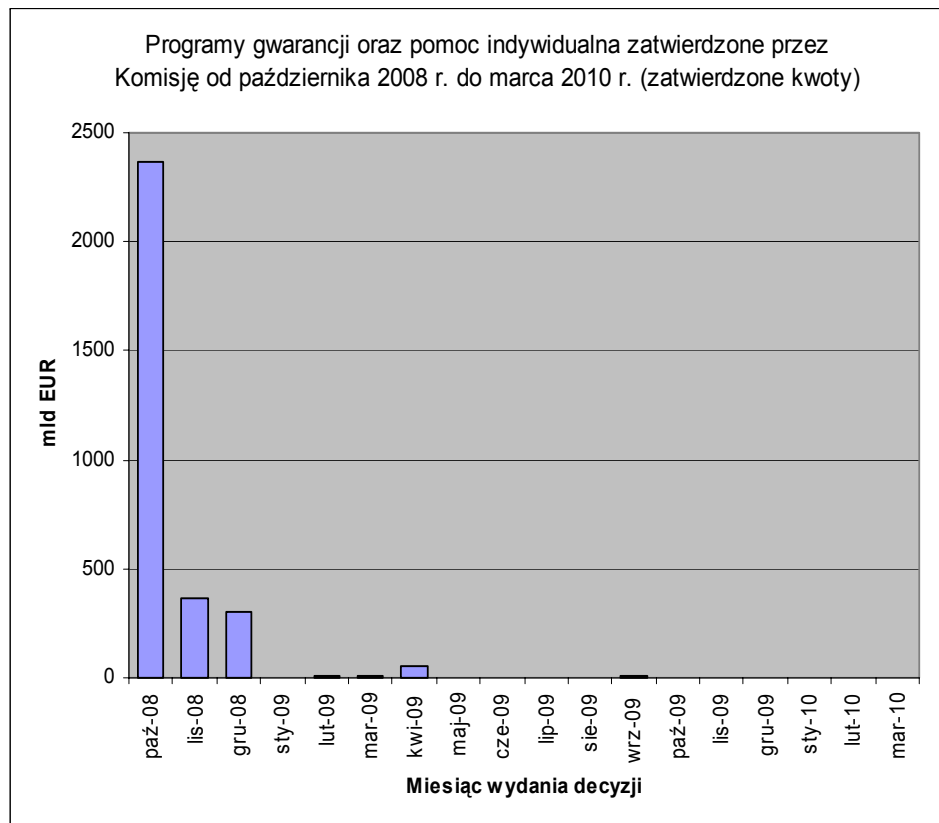
Tabela 1- Programy gwarancji zatwierdzone przez Komisję od października 2008 r.

	2008												2009												2010												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Francja																																					
Włochy																																					
Zjedn. Królestwo																																					
Szwecja																																					
Cypr																																					
Irlandia																																					
Niemcy																																					
Niderlandy																																					
Portugalia																																					
Dania																																					
Finlandia																																					
Grecja																																					
Austria																																					
Słowenia																																					
Łotwa																																					
Hiszpania																																					
Węgry																																					
Polska																																					
Słowacja																																					

Tabela 2- Programy dokapitalizowania zatwierdzone przez Komisję od października 2008 r.

	2008												2009												2010												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Francja																																					
Włochy																																					
Dania																																					
Zjedn.Królestwo																																					
Szwecja																																					
Niemcy																																					
Grecja																																					
Austria																																					
Węgry																																					
Portugalia																																					
Słowacja																																					
Polska																																					
Hiszpania																																					
Finlandia																																					

ZAŁĄCZNIK 2 – Dynamika zatwierdzonych środków pomocy w formie gwarancji i środków służących dokapitalizowaniu

ZALĄCZNIK 3 – Środki pomocy związane z kryzysem finansowym według instrumentów

Środki pomocy związane z kryzysem finansowym, zatwierdzone do 31 marca 2010 r. (zatwierdzone kwoty w mld euro)

Państwo członkowskie	Programy gwarancji	Programy dokapitalizowania	Programy na rzecz utrzymania płynności	Programy związane z aktywami	Sprawy indywidualne
Belgia					274,5
Dania	580*	13,4			6,3
Niemcy	400	80		x	107,6
Irlandia	376			54	25,6
Grecja	15	5	8		
Hiszpania	200	99	30		
Francja	265	23,95			62,2
Włochy	n.a	20			
Cypr	3				
Łotwa	4,27				3,3
Luksemburg					7,32
Węgry	5,35	1,07	3,87	0,04	
Niderlandy	200				56,2
Austria	75	15		x	0,5
Polska	4,62	4,62			
Portugalia	16	4			0,5
Słowacja	2,8	0,66			
Słowenia	12		x		
Finlandia	50	4			n.a
Szwecja	156	4,71			0,5
Zjedn. Królestwo	381,87	62,79			405,6
Ogółem EU27**	2746,9	338,2	41,9	54,0	950,1

Źródło: DG ds. Konkurencji

* Wysokie wartości zatwierdzonych gwarancji w Danii i Irlandii wynikają z uwzględnienia ogólnych gwarancji dotyczących zobowiązań banków (tzw. *blanket guarantees*). Źródło danych dotyczących kwot zatwierdzonych w ramach irlandzkiego programu gwarancji: sprawozdanie Rady z 9.6.2009 r.

** W niektórych łącznych wartościach uwzględniono kwoty szacunkowe i przybliżone.

ZAŁĄCZNIK 4 – Dodatkowe informacje

Dodatkowe informacje, dane statystyczne i wskaźniki, poprzednie tabele wyników w dziedzinie pomocy państwa dostępne w Internecie

Więcej szczegółowych informacji o kształtowaniu się polityki pomocy państwa, faktów i danych liczbowych znajduje się tabelach wyników w dziedzinie pomocy państwa, publikowanych przez DG ds. Konkurencji dwa razy do roku, wiosną i jesienią, na stronie internetowej pod adresem:

http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/studies_reports/studies_reports.cfm

Sprawy dotyczące pomocy państwa (rejestr pomocy państwa)

Prowadzony przez Komisję rejestr pomocy państwa zawiera szczegółowe informacje o wszystkich sprawach dotyczących pomocy państwa, które były przedmiotem ostatecznej decyzji Komisji od 1 stycznia 2000 r., oraz wyłączeniach grupowych zgłoszonych przez państwa członkowskie. Jest on aktualizowany codziennie, dzięki czemu obywatele mają na bieżąco dostęp do najnowszych decyzji w sprawie pomocy państwa.

http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/

Roczne sprawozdanie dotyczące polityki konkurencji

Komisja publikuje roczne sprawozdania dotyczące polityki konkurencji, podsumowujące najważniejsze zmiany w zakresie polityki i prawa, a także najnowsze orzecznictwo.

http://ec.europa.eu/comm/competition/annual_reports/

Biuletyn dotyczący polityki konkurencji

Biuletyn dotyczący polityki konkurencji jest publikowany przez DG ds. Konkurencji trzy razy do roku i zawiera wiele artykułów na temat konkretnych dokonań legislacyjnych i interesującego orzecznictwa. <http://ec.europa.eu/comm/competition/publications/cpn/>

Cotygodniowy biuletyn internetowy dotyczący pomocy państwa

Cotygodniowy biuletyn internetowy dotyczący pomocy państwa, którego publikację rozpoczęto w 2006 r., jest rozprowadzany bezpłatnie wśród ponad 3500 subskrybentów. Zawiera on informacje o działaniach Komisji w dziedzinie pomocy państwa, między innymi na temat najnowszych dokonań legislacyjnych, decyzji Komisji, aktualności, zbliżających się wydarzeń, sprawozdań i badań.

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/newsletter/index.html

Tabele wyników w dziedzinie pomocy państwa opracowywane przez EFTA

Urząd Nadzoru EFTA publikuje roczne tabele wyników zawierające dane dotyczące wielkości pomocy państwa przyznanej w Islandii, Liechtensteinie i Norwegii.

<http://www.eftasurv.int/information/pressreleases/2008pr/dbaFile14074.html>